

בס"ד, ערב ש"ק לסדר "נתתי כסף" חיי שרה, תשפ"ו

"ניגוד עניינים"

מפתחות בית הכנסת וארון הקודש והיה קל היה לו לבצע את הפריצה !

מיד בתחילת הדיון הועלתה תביעה לפסול את הדיינים בטענת "ניגוד עניינים" כיון שכולם מתפללים בבית הכנסת אותו הוא תרם ומממן ויש להעביר את הדיון לדייני עיר אחרת (עיין גמ' ב"ב מג. לגבי ספר תורה של בני העיר).

כנסיון אחרון שלא להוציא את הדיון מגבולות העיר, הועלתה הצעה שדייני העיר יסתלקו מבית הכנסת ויתפללו ב'שטיבל' המקומי (עיין ב"ב מג. ושו"ע חו"מ ז' י"ב), אולם הדיינים סירבו בתוקף לדבר כיון ששמועות שאינן פוסקות אמרו, שבמקום זה יש דיבורים בתפילה והרי: "כשמדבר דברים בטלים דומה כמי שמדבר עם המלך והופך פניו ממנו... ואף שאר העם המתפללין בכוונה תפלתן, גם כן יוכל להיות שלא תקובל ח"ו תפלתם בעון האחרים (עבודת ישראל, אבות פ"ה מ"ה)", ואף שאין להאמין ללשון הרע, העובדה כבר נתגלתה.

בפנותם לעיר השכנה, התגלה שהוא תרם גם לעיר זו וגם שם היתה פריצה מסתורית שלא פוענחה.

לאחר פריצה לפלאפון שלו נמצאה ההודעה הבאה: "תרמתי לכל מקום בארץ בו יש דיינים כדי שיהיו נוגעים בדבר ולא יוכלו לדון אותי...".

הועלתה הצעה להטיס לארץ דיינים מחו"ל, והצעתו שהוא יממן את הטיסה והשהייה בארץ נדחתה מסיבה עלומה...

ובסופו של מעשיה מה היה ? ברור לכל בר הבנה, שהיא מעולם לא היתה, שלא יעלה אצל בעלי דעה לקבל תרומה, למקדש מעט לבנותה, כשיש להם משלהם ממון לעשותה ! וד"ל.

ההצעה לתרומה עצומה לטובת בניית בית כנסת חדש ומימונו השוטף עוררה הדים רבים.

רבים תמהו האם הונו כה עצום שהוא מציע תרומה שכזו, שהרי "המבזבז (=לצדקה) אל יבזבו יותר מחומש (כתובות נ.)". שמא הוא בעל יכולת גדולה שמותר לו לתת יותר מחומש לדעת השו"ע¹ ? או שהוא רוצה לכפר על חטאיו כאמור "וְחִטָּאָךְ בְּצִדְקָה פָּרַק (דניאל ד כד) ועבור כך מותר לו לתרום יותר מחומש (משנה ראשונה, פאה פ"א מ"ה).

היו שטענו שבני העיר עשירים ומבוססים וביכולתם לבנות ולתחזק יחדיו בית כנסת, ואין להם לקבל תרומות עבור חיוב המוטל עליהם², וגם אין זה כבוד הציבור שדבר של ציבור ינתן מממונו של יחיד³.

אמנם, פרנסי העיר כמובן שלא סירבו וקיבלו את התרומה בברכה ובהערכה ובהכרת תודה ובפירסום שמו ברבים. והיא מידתה של תורה ומידת חכמים וותיקין - וממנו ילמדו גם אחרים⁴.

פריצה מסתורית לבית הכנסת החדש זעזעה את הציבור, הפורצים רוקנו את ארון הקודש מכל ספרי התורה המהודרים שהיו בעיר מכבר ומכתרי התורה העתיקים והיקרים שעשויים כסף טהור לקיים "זה קלי ואנוהו" וגבאי בית הכנסת הקפידו להבריקס מדי תקופה לשמור על חזותם הנאה⁵.

התורם, לא נשאר אדיש וכדי שהציבור לא ישאר ולו יום אחד ללא ס"ת - למחרת היום הכניס ספר תורה חדש לבית הכנסת.

תדהמה. החשוד שנעצר על ידי המשטרה באשמת הפריצה לבית הכנסת - הינו התורם ! הוסבר, שערך הגניבה עולה בהרבה על עלות בניית בית הכנסת שמימן, והם נזכרו שלאות הוקרה הוא קיבל את

⁴ שו"ת הרשב"א ח"א תקפ"א אמנם לשיטת התשב"ץ לעיל, יתכן בבניית בית הכנסת מצוה שרק פוטר את הרבים מחובתם, ע"ש

⁵ ישנם מקומות בהם נתרמו ספרי תורה אבל כיון שאין מנקים אותם, אין זה בזה כ"כ נוי לתורה, ואכמ"ל.

¹ השו"ע ביו"ד רמ"ט א' השמיט דין חומש והרמ"א הביאו, ועיין מש"כ על כך באג"מ ח"א יו"ד קמ"ג, ובהרחבה בפורד נתן עמ' 596.

² עיין שו"ת התשב"ץ ח"ג סימן ק"צ.

³ שו"ת מהרי"א ענין סי' צ"ז שאין כבוד הציבור שיהיה דבר חשוב שבקדושה כזה נעשה ע"י יחיד